

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Факультет фізичного виховання, спорту та здоров'я

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ЕКЗАМЕНУ В АСПІРАНТУРУ**

Освітньо-науковий рівень	доктор філософії
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (фізична культура)
Форма навчання	Денна, заочна

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного екзамену в аспірантуру зі спеціальності 014 Середня освіта (фізична культура) призначено особам, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста або магістра. Програма передбачає перевірку знань основних положень теорії фізичної культури, методики фізичного виховання школярів, наукових основ фізичної культури і відповідає вимогам до оцінки загального обсягу базових та спеціальних знань, що необхідні здобувачу третього рівня вищої освіти доктор філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (фізична культура) для розв'язання дослідницьких завдань у відповідній галузі.

Екзамен здійснюється у формі усної відповіді на питання екзаменаційних білетів та відповідей на додаткові питання членів предметної комісії.

1. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТА

Екзаменаційний білет складається з трьох питань. Результат вступного екзамену визначається повнотою і обґрунтованістю базових та спеціальних знань, що необхідні спеціалісту високої кваліфікації для розв'язання дослідницьких завдань у галузі навчання фізичної культури. Відповідь оцінюється за стандартною 100-бальною системою відповідно до основних критеріїв та показників рівня знань, умінь і навичок студентів.

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою
		Екзамен
A	90-100	5 (відмінно)
B	80-89	4 (добре)
C	70-79	
D	65-69	3 (задовільно)
E	60-64	
FX	0-59 (незадовільно)	2 (незадовільно)

Основні показники оцінок знань абітурієнтів

Оцінка «відмінно» (90-100 балів): абітурієнт володіє глибокими знаннями всього програмного матеріалу, розуміє його на рівні ґрунтового аналізу закономірностей, що характеризуються логічністю і обґрунтованістю суджень, вмінням систематизації та узагальнення, формулювання висновків, здатний до послідовного, логічного, обґрунтованого та креативного викладу шляхів розв'язання дослідницьких завдань.

Оцінка «добре» (89-70 балів): абітурієнт володіє знаннями і розуміє програмний матеріал в цілому, допускаючи незначні помилки і неточності, вміє узагальнювати сказане та формулювати чіткі висновки, здатний до послідовного, логічного та обґрунтованого викладу шляхів розв'язання дослідницьких завдань.

Оцінка «задовільно» (69-60 балів): абітурієнт в цілому володіє знаннями програмного матеріалу, недостатньо розуміє його, спрощено узагальнює факти і формулює висновки, допускаючи суттєві помилки під час відповіді, здатний до

часткового викладу шляхів розв'язання дослідницьких завдань.

Оцінка «незадовільно» (59 і менше балів): абітурієнт володіє знаннями і розуміє основний програмний матеріал на поверховому рівні, робить нелогічні судження, допускає істотні помилки, не здатний до послідовного, логічного і обґрунтованого викладу шляхів розв'язання дослідницьких завдань.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал виводиться після обговорення членів комісії особистих оцінок відповідей абітурієнта. Оцінка вступного випробування оголошується головою предметної комісії кожному абітурієнту після закінчення екзамену.

2. ПРОГРАМНІ ВИМОГИ

1. Зміст понять «фізична культура», «фізичне виховання», «здоров'я».
2. Фізична культура: складові, функції, фактори розвитку.
3. Вікові закономірності фізичного і психічного розвитку дітей та молоді як основа навчання фізичної культури.
4. Роль спадковості й середовища в розвитку і формуванні особистості.
5. Принципи фізичної культури.
6. Педагогічна оцінка психологічних властивостей нервової системи.
7. Форми, засоби і методи фізичного виховання.
8. Реалізація дидактичних принципів під час навчання фізичних вправ.
9. Формування основ здорового способу життя.
10. Методика фізичного виховання у дошкільних закладах освіти.
11. Методика фізичного виховання учнів початкової школи.
12. Психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності учнів.
13. Методика фізичного виховання учнів старшої школи.
14. Методика фізичного виховання учнів основної школи.
15. Методи наукових досліджень у фізичній культурі.
16. Учитель і учень як суб'єкти навчання фізичної культури.
17. Оцінювання рівня сформованості рухової дії.
18. Педагогічні функції і методичні вміння вчителя.
19. Навчальні програми з фізичної культури для учнів закладів загальної середньої освіти.
20. Закономірності формування рухових навичок.
21. Послідовність дій у процесі навчання фізичних вправ.
22. Діяльність вчителя фізичної культури в умовах Нової української школи.
23. Алгоритм складання індивідуальних програм фізкультурно-оздоровчої спрямованості.
24. Вимоги щодо складання програм для позаурочних занять фізичними вправами.
25. Методи організації і контролю на уроках фізичної культури.
26. Зумовленість і значення диференційованого підходу у фізичному вихованні.

27. Виховання самостійності тих, хто займається, в процесі фізичного виховання.

28. Способи розподілу тих, хто займається, на однорідні за морфофункціональним станом групи у процесі фізичного виховання.

29. Щільність уроку фізичної культури як умова досягнення необхідного навантаження.

30. Фізичний стан: поняття, складові, ознаки, методи оцінки.

31. Урок як основна форма організації занять фізичними вправами.

32. Мотивація як компонент навчальної діяльності з фізичної культури.

33. Контроль (самоконтроль) і оцінка (самооцінка) в структурі навчальної діяльності у фізичній культурі.

34. Особливості фізичного виховання школярів різних типів тілобудови.

35. Основи методики розвитку рухових якостей.

36. Сучасні підходи до збереження здоров'я в освітньому процесі фізичного виховання.

37. Формування мотивації до занять фізичними вправами.

38. Методи активізації пізнавальної діяльності учнів.

39. Індивідуальний підхід у фізичному вихованні школярів.

40. Поняття про біологічний вік та його значення у процесі навчання фізичної культури.

41. Педагогічне тестування розвитку рухових здібностей.

42. Сенситивні періоди розвитку рухових якостей учнів шкільного віку.

43. Організація фізичного виховання у спеціальній медичній групі.

44. Рухова активність та здоров'я дітей та молоді.

45. Фізичне навантаження: поняття, зміст, способи регулювання.

46. Поняття про педагогічний експеримент.

47. Швидкість та основи методики її розвитку.

48. Координаційні здібності та основи їх розвитку.

49. Гнучкість та основи методики її розвитку.

50. Сила та основи методики її розвитку.

51. Витривалість та основи методики її розвитку.

52. Фізичний розвиток: поняття, складові, значення у фізичному вихованні.

53. Організація фізичної культури в умовах Нової української школи.

54. Послідовність дій вчителя у процесі розвитку рухових якостей.

55. Компетентнісний підхід у фізичній культурі школярів.

56. Закономірності динаміки працездатності учнів на уроках фізичної культури.

57. Педагогічний контроль у фізичному вихованні школярів.

58. Законодавча база розвитку фізичної культури в Україні.

59. Позаурочні форми фізичного виховання школярів.

60. Формування ключових компетентностей учнів на уроках фізичної культури.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Арефьев В.Г. Основы теории та методики фізичного виховання: підручник. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., 2014. 368 с.
2. Арефьев В. Г. Диференціація розвивально-оздоровчих занять з фізичної культури учнів основної школи. Теорія і практика: монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 197 с.
3. Арефьев В. Г.Є., Єдинак Г.А. Фізична культура в школі (молодому спеціалісту) [Текст] : навч. посібник для студ. навч. закладів II-IV рівнів акредитації. - 2-ге вид., перероб. і доп. – Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2002. - 383 с.
4. Безверхня Г.В. Формування мотивації до самовдосконалення учнів загальноосвітніх шкіл засобами фізичної культури і спорту.: методичні рекомендації для вчителів фізичної культури. Умань: УДПУ, 2003. 52 с.
5. Булич З.Г., Мурахов І.В. Здоровье человека. Биологическая основа жизнедеятельности и двигательная активность в ее стимуляции. Київ: Олимпийская литература. 2003. 424 с.
6. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч. посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. 428 с.
7. Давиденко Д.Н., Пасичниченко В.А. Соматическое здоровье и методы его оценки: учеб.-метод. пособ. Минск: БГТУ, 2006. 44с.
8. Дегтяренко Т.В., Долгієр Є.В. Медико-педагогічний контроль у фізичному вихованні та спорті: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Одеса: Атлант ВОИ СОИУ. 2018. 282 с.
9. Деделюк Н.А. Теорія і методика адаптивної фізичної культури : навч.-метод. посібник для студентів. Луцьк : Вежа-Друк, 2014. 68 с.
10. Детская спортивная медицина / Под ред. Тихвинского С.Б., Хрущова С.В. Москва: Медицина, 1991. 547 с.
11. Душанин С.А., Пирогова Е.А., Иващенко Л.Я. Самоконтроль физического состояния. Київ: Здоров'я. 1980. 12 с.
12. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы. Санкт-Петербург: Питер, 2002. 510 с.
13. Калиниченко І. О. Медико-педагогічний контроль за фізичним вихованням дітей у загальноосвітніх навчальних закладах: навч. посіб. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. 272 с.
14. Канішевський С.М. Науково-методичні та організаційні основи фізичного удосконалення студентства. Вид. друге, стереотипне. Київ, 1999. 270 с.
15. Круцевич Т. Ю., Воробйов М. І., Безверхня Г. В. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді : навчальний посібник. Київ : Олімпійська література, 2011. 224 с.
16. Линець М.М. Основы методики розвитку рухових якостей. Львів: Штабар, 1997. 208 с.
17. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання : навч. посіб. Харків: ОВС, 2002. 400 с.
18. Костюкевич В.М., Воронова В. І., Шинкарук О. А., Борисова О. В. Основы науково-дослідної роботи магістрантів та аспірантів у вищих навчальних закладах

(спеціальність: 017 Фізична культура і спорт) : навч. посіб. Вінниця : Нілан – ЛТД, 2016. 554 с.

19. Присяжнюк С.І. Особливості методики розвитку фізичних якостей учнів початкових класів загальноосвітньої школи: монографія. Київ: Видавничий центр НУБіП України, 2014. 340 с.

20. Романчук О. П. Лікарсько-педагогічний контроль в оздоровчій фізичній культурі. Одеса, 2010. 205 с.

21. Сергієнко Л.П. Спортивна метрологія. Теорія і практичні аспекти : підручник. Київ: КНТ, 2010. 776 с.

22. Сергієнко Л.П. Спортивна метрологія: теорія і практичні аспекти: підручник. Київ: КНТ, 2010. 773 с.

23. Сергієнко Л.П. Технології наукових досліджень у фізичній культурі : підручник : у 2 кн. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2014. 496 с.

24. Сущенко Л.П. Здоровий спосіб життя людини. Запоріжжя, ЗДУ, 1999. 324 с.

25. Теорія і методика фізичного виховання : підруч. для студ. вищ. навч. закладів фіз. виховання і спорту : в 2 т. / під ред. Т. Ю. Круцевич. Київ: Олімпійська література, 2008. Т. 1. 391 с.; Т. 2. 367 с.

26. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів : підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. Ч. 1. 272 с.; Ч. 2. 248 с.